

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 460
Ημερομ. Κατάθεσης: 25/10/2024

ΕΡΩΤΗΣΗ

Αθήνα, 25/10/2024

Της: ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΣΟΦΙΑΣ – ΧΑΪΔΩΣ, Βουλευτού Β' Πειραιώς

ΠΡΟΣ: Τον κ. Υπουργό Ανάπτυξης

Τον κ. Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Τον κ. Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας

ΘΕΜΑ: «Αξιολόγηση της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) που αφορά την ίδρυση Περιοχής Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιιεργειών (ΠΟΑΥ) στη Σαλαμίνα και τα Διαπύρια Νησιά»

Κύριοι, κύριοι Υπουργοί,

Με αφορμή Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) για την Περιοχή Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιιεργειών (ΠΟΑΥ) του Σαρωνικού που περιλαμβάνει τη Σαλαμίνα και περιοχές των νησιών του Σαρωνικού και εκπονήθηκε το 2021 από εταιρεία μελετών για λογαριασμό της Εταιρείας «Π.Ο.Α.Υ. ΔΙΑΠΟΡΙΩΝ ΝΗΣΩΝ, ΣΑΛΑΜΙΝΟΣ ΚΑΙ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ Ι.Κ.Ε.», στις 15 Αυγούστου 2024 δημοσιεύτηκε η Ανασκόπηση της έκθεσης για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, η οποία αφορούσε στην ως άνω ΣΜΠΕ. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ανάλυσης η έχει ΣΜΠΕ έχει καλύψει επαρκώς μόνο τα 10 από τα 35 σημεία (ποσοστό 29%) που θα έπρεπε ως μελέτη να καλύψει. Η ΣΜΠΕ προτείνει σημαντική αύξηση των ιχθυοκαλλιιεργειών εντός της καθορισμένης ζώνης. Ωστόσο, υπολείπεται σε διάφορους κρίσιμους τομείς της περιβαλλοντικής ανάλυσης και της πρόβλεψης των επιπτώσεων.

Μεταξύ άλλων στην ανάλυση επισημαίνεται ότι περιοχή της μελέτης, και συγκεκριμένα τα Διαπύρια Νησιά, αποτελεί μέρος του ευρωπαϊκού δικτύου NATURA 2000, που έχει χαρακτηριστεί ως Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) με την ονομασία «Νησιά και θαλάσσια περιοχή του Σαρωνικού». Ο χαρακτηρισμός αυτός αποσκοπεί στην προστασία σημαντικών φυσικών οικοτόπων και ειδών ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος. Αυτό απαιτεί αυστηρά μέτρα διατήρησης, για να διασφαλιστεί ότι δεν θα υπάρξουν

δυσμενείς επιπτώσεις στους προστατευόμενους οικοτόπους και τα προστατευόμενα είδη. Η παρουσία των ιχθυοκαλλιεργειών σε αυτές τις οικολογικά ευαίσθητες περιοχές αποτελεί κίνδυνο υποβάθμισης των οικοτόπων. Η πρόταση εξετάζει μέτρα παρακολούθησης και μετριασμού για την ορνιθοπανίδα, αλλά δεν εξετάζει επαρκώς τον τρόπο με τον οποίο θα αποτραπεί ή θα μετριαστεί η πιθανή ζημία των χερσαίων και θαλάσσιων οικοτόπων, συμπεριλαμβανομένων των στρωμάτων Ποσειδωνίας (*Posidonia oceanica*). Η πρόταση πρέπει να διασφαλίζει την πλήρη συμμόρφωση με τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τους εθνικούς κανονισμούς. Θα πρέπει να περιλαμβάνει ένα σαφές πλαίσιο για την τακτική παρακολούθηση, τις περιοδικές αξιολογήσεις και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των δραστηριοτήτων υδατοκαλλιέργειας.

Σύμφωνα με την παραπομπή 23 της Οδηγίας 2014/89/ΕΕ: «...Όταν στα θαλάσσια χωροταξικά σχέδια περιλαμβάνονται τόποι Natura 2000, η εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων μπορεί να συνδυάζεται με τις απαιτήσεις του άρθρου 6 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, ώστε να αποφεύγεται η επικάλυψη». Σύμφωνα με την ανάλυση, θεωρείται σημαντική αδυναμία το ότι δεν έχει αξιολογηθεί επαρκώς ο αντίκτυπος στους πληθυσμούς των πτηνών, ιδίως του ευρωπαϊκού θαλασσοκόρακα (*Phalacrocorax aristotelis*) και γι' αυτό απαιτούνται ολοκληρωμένες μελέτες για την κατανόηση των επιπτώσεων στα ευαίσθητα είδη και στους οικοτόπους και στην ανάπτυξη αποτελεσματικών μέτρων μετριασμού. Οι δυνητικές επιπτώσεις των δραστηριοτήτων ιχθυοκαλλιέργειας στους πληθυσμούς των πτηνών, ιδίως κατά τις περιόδους αναπαραγωγής και διατροφής, δεν αξιολογούνται επαρκώς. Υπάρχει ανάγκη για ολοκληρωμένες μελέτες. Η πρόταση θα πρέπει να περιλαμβάνει λεπτομερή σχέδια για τη συνεχή παρατήρηση και αξιολόγηση της ορνιθοπανίδας, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι προσπάθειες μετριασμού είναι αποτελεσματικές και προσαρμοστικές. Παρόλο που η έκθεση αναφέρει ότι οι επιπτώσεις από την απελευθέρωση θρεπτικών ουσιών στους βιοτικούς παράγοντες (βιοποικιλότητα, χλωρίδα και πανίδα, με έμφαση στην προστασία των θαλάσσιων οικοσυστημάτων και των ευαίσθητων ειδών) είναι τοπικές και αναστρέψιμες, δεν υπάρχουν μακροπρόθεσμες προβλέψεις σχετικά με τις σωρευτικές επιπτώσεις στην ευρύτερη βιοποικιλότητα και την υγεία των οικοσυστημάτων.

Η επέκταση των υδατοκαλλιεργειών θέτει σε κίνδυνο ένα από τα ελάχιστα εναπομείναντα δάση της Αττικής, το δάσος των Κανακίων. Η πρόσβαση στις υπάρχουσες ιχθυοκαλλιέργειες στην περιοχή γίνεται μέσω δασικών δρόμων ακόμη και τις ημέρες που η πρόβλεψη κινδύνου πυρκαγιάς από την Πολιτική Προστασία είναι στη μέγιστη τιμή της. Η αύξηση των μετακινήσεων από και προς τις μονάδες ιχθυοκαλλιεργειών θα πολλαπλασιάσει τον κίνδυνο πρόκλησης πυρκαγιάς από τα φορτηγά που θα πηγαινοέρχονται στο δάσος και τις συνοδές χερσαίες εγκαταστάσεις που θα λειτουργούν μέσα σε αυτό, απειλώντας έναν σημαντικό πνεύμονα πρασίνου για ολόκληρο το λεκανοπέδιο.

Η έκθεση δεν ποσοτικοποιεί το είδος ή την ποσότητα των στερεών αποβλήτων, ούτε αξιολογεί την ικανότητα της τοπικής περιοχής να διαχειριστεί τα επιπλέον στερεά

απόβλητα που παράγονται από την εκτεταμένη παραγωγή υδατοκαλλιέργειας. Η έκθεση δεν περιλαμβάνει λεπτομερείς στρατηγικές για την ελαχιστοποίηση της παραγωγής αποβλήτων και την ενίσχυση των διαδικασιών ανακύκλωσης και επεξεργασίας αποβλήτων. Η αναποτελεσματική διαχείριση των αποβλήτων μπορεί να οδηγήσει σε άτακτη απόρριψη σκουπιδιών, ρύπανση των παράκτιων περιοχών και σε πιθανές αρνητικές επιπτώσεις στην άγρια ζωή. Στη ΣΜΠΕ δεν αναφέρεται η παροχή γλυκού νερού και χωρίς αξιολόγηση της παροχής γλυκού νερού, δεν είναι δυνατόν να εκτιμηθεί εάν αυτή θα επηρεαστεί από το ΠΟΑΥ. Η μελέτη δεν ποσοτικοποιεί την απαίτηση σε γλυκό νερό για τον πληθυσμό ή την άρδευση και κατά πόσον οι προμήθειες μπορούν να καλύψουν την απαίτηση ή οποιαδήποτε πρόσθετη απαίτηση των νέων προτεινόμενων εγκαταστάσεων. Για την περιοχή μελέτης, δεν γίνεται καμία αναφορά στην παροχή υπηρεσιών περίθαλψης ή υγείας. Χωρίς αξιολόγηση της υγειονομικής περίθαλψης από τις τοπικές υπηρεσίες, δεν είναι δυνατόν να εκτιμηθεί εάν αυτή θα επηρεαστεί από το ΠΟΑΥ. Δεν υπάρχει αξιολόγηση των αρχαιολογικών χώρων ή των χώρων πολιτιστικής κληρονομιάς και χωρίς αυτή ομοίως δεν είναι δυνατόν να εκτιμηθεί εάν θα επηρεαστούν από την ΠΟΑΥ. Σε ελάχιστη απόσταση από την προβλεπόμενη χωροθέτηση υπάρχουν η Μυκηναϊκή Ακρόπολη της Σαλαμίνας στα Κανάκια, ενώ αρχαιολογικοί χώροι υπάρχουν και σε Κολώνες και Περιστέρια. Θα τιμηθούν στολισμένοι με κλωβούς ψαριών;

Στην ανάλυση αναφέρεται επίσης ως σημαντική αδυναμία η αναποτελεσματική δέσμευση των ενδιαφερομένων μερών. Όπως σημειώνεται, υπάρχουν ελάχιστες ενδείξεις αποτελεσματικής διαβούλευσης και συντονισμού. Οι αποσπασματικές προσπάθειες και η έλλειψη συντονισμού υπονομεύουν τον στόχο της εναρμόνισης της υδατοκαλλιέργειας με άλλους τομείς και της επίτευξης βέλτιστων αποτελεσμάτων. Στην παράγραφο 2.3.2. «Ενσωμάτωση στις τοπικές κοινότητες της ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο “Στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για μια πιο βιώσιμη και ανταγωνιστική υδατοκαλλιέργεια στην ΕΕ για την περίοδο 2021 έως 2030” αναφέρεται ότι: “Όπως ισχύει και με κάθε άλλη οικονομική δραστηριότητα, η επέκταση της υδατοκαλλιέργειας απαιτεί και την κοινωνική αποδοχή (την αποκαλούμενη «κοινωνική άδεια λειτουργίας».)» Αυτή η κοινωνική αποδοχή, δεν συμβαίνει στην περίπτωση της Σαλαμίνας, όπως προκύπτει από τη συγκέντρωση πλέον των 10.000 υπογραφών μέχρι σήμερα, πολιτών και οργανώσεων, που ζητούν να κηρυχθεί η Σαλαμίνα κορεσμένη από ιχθυοκαλλιέργειες, να μη γίνει καμία επέκταση και όταν λήξει η άδεια των υφιστάμενων μονάδων να απομακρυνθούν, αφού πρώτα καθαρίσουν τις περιοχές στις οποίες λειτουργούν.

Τον περασμένο Ιούνιο υποβάλλαμε ερώτηση με τίτλο «Π.Ο.Α.Υ.: Άλλη μια περιβαλλοντική επιβάρυνση στην ήδη υποβαθμισμένη Σαλαμίνα» (αριθ. πρωτ. 5117/12-06-2024) όμως το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας δεν απάντησε και ο κόσμος στη Σαλαμίνα ανησυχεί διότι δεν υπάρχει πληροφόρηση σχετικά με τις προθέσεις της διοίκησης, όσον αφορά στην εξέλιξη της υπόθεσης επέκτασης των υφιστάμενων υδατοκαλλιεργειών ή και τη δημιουργία νέων στη Σαλαμίνα και τα Διαπόρια νησιά. Σας υπενθυμίζουμε ότι κανένα άλλο Ελληνικό νησί δεν έχει τόσο έντονη περιβαλλοντική υποβάθμιση όσο η Σαλαμίνα, που είναι ήδη περικυκλωμένη

από: Ναυπηγοεπισκευαστικές ζώνες σε Πέραμα, Ελευσίνα αλλά και στη Σαλαμίνα και μάλιστα σε αρχαιολογική περιοχή Ζώνης Β και Α (Ζώνη Α είναι και η Ακρόπολη των Αθηνών), παροπλισμένα πλοία που σαπίζουν τόσο στη Σαλαμίνα όσο και γύρω από αυτή, το Ναύσταθμο Σαλαμίνας, τον Τερματικό Σταθμό Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου στη Ρεβυθούσα, τα αγκυροβόλια πλοίων, τις υπάρχουσες μονάδες ιχθυοκαλλιέργειών, τα διυλιστήρια σε Ελευσίνα, Ασπρόπυργο και το Κέντρο Επεξεργασίας Λυμάτων στην Ψυττάλεια. Βρίσκεται επίσης σε πολύ κοντινή απόσταση από την περιοχή ανεξέλεγκτης απόρριψης βυθοκορημάτων από την εκβάθυνση του κεντρικού λιμένα Πειραιά και του νέου επιβατικού λιμένα (κρουαζιέρας). Σε αυτά να προσθέσουμε την περιβαλλοντική επιβάρυνση από τη συχνή διέλευση πλοίων για τα λιμάνια του Πειραιά, της Δραπετσώνας, του Κερατσινίου, του Σκαρμαγκά και της Ελευσίνας. Η περαιτέρω υποβάθμιση των περιοχών που θα επεκταθούν οι μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας είναι δεδομένη. Δεδομένο είναι και πως θα επηρεαστούν αρνητικά και όλες οι περιοχές που γειτνιάζουν με αυτές, ακόμη και ο κλειστός κόλπος της Σαλαμίνας, όπου διαμένουν οι περισσότεροι κάτοικοι, καθώς θα υπάρχουν μονάδες και στις δύο πλευρές της εισόδου του. Η Σαλαμίνα φιλοξενεί παραθεριστές και επισκέπτες από όλη την Αττική που την επιλέγουν, είτε γιατί έχουν τα εξοχικά τους, είτε γιατί είναι από τις ελάχιστες διεξόδους από το κλεινόν άστυ της πρωτεύουσας, είτε γιατί την αγαπούν. Υπολογίζεται πως 300.000 άτομα έρχονται στο νησί τους καλοκαιρινούς μήνες. Πρέπει να σεβαστούμε το δικαίωμα στην αναψυχή κατοίκων, παραθεριστών και επισκεπτών. Είναι προφανές ότι οι υδατοκαλλιέργειες θα περιορίσουν έτι περαιτέρω τις διαθέσιμες για κολύμβηση ακτές του νησιού και θα υποβαθμίσουν την ποιότητα ζωής.

Με δεδομένα όλα τα παραπάνω,

Ερωτώνται οι κ. κ. Υπουργοί:

1. Θα λάβετε υπόψη σας α) τα συμπεράσματα της ανασκόπησης της έκθεσης για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, β) τις αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου του Δήμου Σαλαμίνας (132/2024 και 40/2021), γ) τις αντιδράσεις των φορέων και των κατοίκων του νησιού (απόφαση Δημοτικής Επιτροπής Διαβούλευσης του Δήμου Σαλαμίνας 1/2020), δ) την απόφαση 86/2021 (28/4/2021) του Περιφερειακού Συμβουλίου Αττικής να γνωμοδοτήσει αρνητικά επί της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) του Σχεδίου για τον χαρακτηρισμό και την οριοθέτηση Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιέργειών (Π.Ο.Α.Υ.) στην περιοχή των Διαπορίων Νήσων Σαρωνικού Κόλπου, Σαλαμίνας και της ευρύτερης Περιοχής αρμοδιότητας Περιφερειακής Ενότητας Νήσων, Περιφέρειας Αττικής καθώς και ότι η Σαλαμίνα είναι υπέρμετρα βεβαρημένη περιβαλλοντικά και θα αποσύρετε τις συγκεκριμένες περιοχές από τις προτεινόμενες ως Π.Ο.Α.Υ. στην Κ.Υ.Α. 31722/4.11.2011;

2. Είναι στις προθέσεις σας να κηρύξετε τη Σαλαμίνα κορεσμένη από ιχθυοκαλλιέργειες;

Η Ερωτώσα Βουλευτής

ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΣΟΦΙΑ – ΧΑΪΔΩ